

Sygn. akt *I ACa 585/18*

I ACz 681/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Górecki

Sędziowie: SA Ryszard Marchwicki

SA Piotr Górecki (spr.)

Protokolant: st.sekr.sąd. Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **p.w. (...) M. w K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa-Wojewodzie (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 6 lutego 2018 r., sygn. akt XVIII C 515/15

i na skutek zażalenia powódki

od postanowienia o kosztach zawartego w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 6 lutego 2018 r., sygn. akt XVIII C 515/15

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a. w punkcie 1 w ten sposób, że odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 7.145.763 zł zasądza od dnia 15 lutego 2019r., oddalając powództwo o odsetki ustawowe za okres wcześniejszy,

b. w punktach 4 i 5 w ten sposób, że kosztami postępowania obciąża w całości pozwanego i z tego tytułu:

- zasądza od pozwanego na rzecz powódki 24.230 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,

- nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 34.339 zł tytułem zwrotu wydatków,

II. oddala apelację w pozostałej części,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 30.895 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania

apelacyjnego i zażaleniowego.

SSA Ryszard Marchwicki SSA Marek Górecki SSA Piotr Górecki

Sygn. akt IA Ca 585/18

IA Cz 681/18

UZASADNIENIE

Powódka – (...) p. w. (...) M. w K. - wniosła przeciwko pozwanym Agencji (...) - Oddział Terenowy w P., Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Regionalnej (...) w P. i Staroście (...) o:

1) przyznanie od pozwanej Agencji (...) - Oddział Terenowy w P. na jej rzecz odpowiednich nieruchomości zamiennych, w zamian za nieruchomości przejęte przez Skarb Państwa zapisane w księdze wieczystej numer (...) Sądu Rejonowego w Gostyniu, stanowiące obecnie działki wymienione w załączonych do pozwu wykazach zmian danych ewidencyjnych – synchronizacyjnych numer (...), o powierzchni łącznie (...) (...) (stan nowy) i w tym celu zobowiązanie pozwanej Agencji (...) – Oddział Terenowy w P. do wskazania odpowiednich nieruchomości zamiennych,

ewentualnie

2) przyznanie od pozwanego - Skarbu Państwa – Dyrektora (...) w P. lub Starosty (...) na jej rzecz odpowiednich nieruchomości zamiennych w zamian za przejęte nieruchomości, opisane w pkt (...) i w tym celu zobowiązanie pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora (...) w P. oraz Starosty (...) do wskazania odpowiednich nieruchomości zamiennych,

ewentualnie

3) przywrócenie powódce własności nieruchomości opisanych w pkt 1,

ewentualnie

4) zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty (...) na rzecz powódki początkowo 1.000.000 zł, a – po ostatecznym „sprecyzowaniu” roszczenia - kwoty 7.535.825 zł tytułem odszkodowania za nieruchomości opisane w pkt 1 pozwu (k. 961).

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty (...) na rzecz powódki kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości.

Pozwana Agencja (...), Oddział Terenowy w P. (obecnie Krajowy Ośrodek (...)) wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwani Skarb Państwa - Dyrektor (...) w P. i Starosta (...), zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa (obecnie Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej), wniosli o oddalenie powództwa, ewentualnie odrzucenie pozwu i zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Starostę Powiatu (...) oraz Dyrektora (...) w P. pozostałych kosztów postępowania.

Postanowieniem z dnia 30 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wezwał do udziału w sprawie w charakterze statio fisci Skarbu Państwa Wojewodę (...) (k. 414-416), a postanowieniem z dnia 18 marca 2015 r. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Gminę K..

Pozwana Gmina K. wniosła o oddalenie powództwa w całości w stosunku do niej i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

- 1) zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz powódki 7.145.763 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następnego po dniu wydania niniejszego wyroku do dnia zapłaty;
- 2) oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
- 3) odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu poniesionymi przez Krajowy Ośrodek (...), Oddział Terenowy w P. i Gminę K.;
- 4) kosztami sądowymi obciążył powódkę i pozwanego Skarb Państwa – Wojewodę (...) po połowie, szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu;
- 5) pozostałe koszty procesu między powódką i pozwanym Skarbem Państwa – Wojewodą (...) wzajemnie zniósł (sygn. akt XVIIIC 515/15).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Powodowa Parafia p.w. św. M. w K. została erygowana w XI wieku, obecnie należy do Archidiecezji (...). Kościół (...) w K. był wskazywany nieprzerwanie w rocznikach Archidiecezji (...) od 1889 r. Parafia p.w. Św. M. posiada osobowość prawną w myśl art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła (...) W 1947 r. proboszczem Parafii był ksiądz A. J.. Proboszczem Parafii od 2011 r. jest ksiądz J. R.. Arcybiskup (...) (...) – Ordynariusz w oświadczeniu z dnia 21 lutego 2012 r. wyraził zezwolenie na wytoczenie procesu w niniejszej sprawie.

Na dzień 1 lipca 1948 r. areal ziemi beneficjum krobskiego przy kościele parafialnym p.w. Św. M. w K. obejmował 163,2094 ha ziemi ornej.

W księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gostyniu, jako właściciel był wpisany (...) K. parafialny w K.. Po migracji księgi wieczystej w kw nr (...) jako właściciel wpisana jest Parafia (...) p.w. Św. M. w K..

W księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gostyniu, dla obszaru o pow. 7,1670 ha, jako właściciel był wpisany rzymskokatolicki K. parafialny w K.. Dnia 27 września 1965 r. kw nr (...) została zamknięta i cały jej stan przeniesiono do kw nr (...), która ma nadany nowy numer w systemie informatycznym (...).

Protokołem z dnia 21 kwietnia 1951 r., na podstawie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego, przejęto na rzecz Państwa „nieruchomości dóbr martwej ręki w K., pow. G. należącej do Katolickiego probostwa w K.". W protokole wskazano, że ogólny obszar ziemi należący do probostwa w K. obejmuje areal ziemi 184,9104 ha, z czego ziemia stanowiąca gospodarstwo rolne obejmuje parcele o numerach: (...) część parceli (...), zajazd przed cmentarzem, (...) (...) i 2- z kw karta 616, tom 22, parcele o numerach (...) i (...) – z kw karta 571, parcela o numerze (...) z kw karta 18, tom 1, parcela o numerze (...) z kw karta 30, tom 31 i parcela (...) z karty 748, tom 28. Z powyższego obszaru wyłączono spod przejęcia na Skarb Państwa na kult religijny parcele (...) część parceli (...) nieużytki o pow. 0,3730 ha i parcelę (...). Do użytku K. Proboszcza w K. pozostawiono parcele (...) i część parceli (...) Ogólny wyłączony areal wynosił 9,6451 ha. Na Skarb Państwa przejęto obszar o łącznej powierzchni 175,2653 ha obejmujący parcele (...) o pow. 19,5207 ha, 238/55 o pow. 50,8421 ha, 3 o pow. 1,1050 ha, 4 o pow. 1,9330 ha, 5 o pow. 5,8060 ha, 7 o pow. 27,0820 ha, 258/8 o pow. 5,4458 ha, 278/6 o pow. 11,6460 ha, 283/1 o pow. 1,7087 ha, 287/06 o pow. 0,0890 ha, 1 o pow. 5,5840 ha, 4 o pow. 23,1810 ha, (...) o pow. 4,1110 ha, 2 o pow. 10,0440 ha i 34 o pow. 7,1670 ha.

Wnioskiem z dnia 15 listopada 1990 r. Parafia R. – Katolicka p. w. Św. M. w K. zwróciła się do Komisji Majątkowej o wszczęcie postępowania regulacyjnego na podstawie art. 61 ust. 1 lub art. 61 ust. 2 ustawy o stosunku Państwa

do Kościoła (...) Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wnosząc o przywrócenie prawa własności nieruchomości – działki o pow. 3,95 ha oraz przyznanie nieruchomości zamiennych w zamian za działki rolników indywidualnych. W uzasadnieniu Parafia wskazała, że po przejęciu na Skarb Państwa gruntów należących do Kościoła (...) Św. M. w K. o pow. 171,7160 ha pozostało w użytku K. w (...) 3343 ha, a na rzecz Państwa przejęto 162,3717 ha. Ziemie o pow. 158,4317 ha zostały rozparcelowane i odsprzedane indywidualnym rolnikom, a ziemia o pow. 3,95 ha jest zapisana na Państwowy Fundusz Ziemi. Powołując się na ustawę o dobrach martwej ręki, Parafia wskazała, że w/w grunty kościelne były dobrem proboszczowskim i służyły jego utrzymaniu i z tych względów nieruchomość kościelna do 100 ha powinna być pozostawiona proboszczowi. Ze względu na brak możliwości przywrócenia własności gruntów rozparcelowanych Parafia wniosła o przyznanie za te działki nieruchomości zamiennych, a wobec możliwości zwrotu w naturze działki o pow. 3,95 ha wniosła o przywrócenie jej własności. Do wniosku został załączony wykaz z wykazu zmian gruntowych obejmujący działki zapisane w dawnych kw nr 574, (...), (...), (...), (...), (...) i (...), skrócone odpisy z kw nr (...) (...), (...), (...), (...), (...) i (...) oraz mapy obrazujące przejętą nieruchomość.

Wniosek został zarejestrowany w Komisji pod sygnaturą (...) (...). Komisja (...) wszczęła postępowanie regulacyjne w marcu 1991 r.

W toku postępowania ustalono, że nie ma przeszkód do przywrócenia własności gruntów o powierzchni 3,95 ha, które w przeszłości stanowiły własność Parafii, oznaczonych działkami numer (...). Uczestnicy toczyli również negocjacje w celu ustalenia gruntów zamiennych za grunty przejęte na rzecz Skarbu Państwa, a rozdysponowane na rzecz rolników indywidualnych. W toku negocjacji omawiano propozycje gruntów zamiennych, natomiast nie wskazywano za jakie konkretnie grunty przejęte, mają one zostać przyznane.

Na posiedzeniu Komisji w dniu 5 lutego 1999 r. została zawarta ugoda, w której przyznano z dniem 5 lutego 1999 r. Parafii (...) p.w. Św. M. w K. własność nieruchomości zamiennych, położonych w obrębie G., oznaczonych jako działki ewidencyjne: nr (...) o pow. 58,8100 ha, nr (...) o pow. 10,0200 ha i nr (...) o pow. 14,0458 ha, dla których Sąd Rejonowy w Gostyniu prowadził kw nr (...). W § 3 ugody zastrzeżono, że ugoda nie wyczerpuje w całości roszczeń Parafii zgłoszonych w postępowaniu regulacyjnym.

W projekcie ugody z dnia 17 sierpnia 1999 r. zawartej między Agencją (...) Skarbu Państwa a powódką, przedstawiciel Parafii oświadczył, że kościelna osoba prawna posiada obecnie wobec Skarbu Państwa roszczenia o pow. około 10 ha, a przywrócenie własności gruntów historycznych ze względu na trwałe ich rozdysponowanie jest niemożliwe. W związku z tym proboszcz wniosł o wydanie nieruchomości zamiennych o pow. 2,4110 ha tj. działek (...) z arkusza mapy (...) o pow. 0,7043 ha oraz (...) z arkusza mapy (...), o pow. 1,7067 ha, łącznie 2,4110, położonych w obrębie M., na terenie miasta P. i oświadczył, że do zaspokojenia całości roszczeń Parafii pozostanie jeszcze około 7,60 ha gruntów zamiennych.

Na spotkaniu w dniu 1 grudnia 1999 r. pełnomocnik (...) i Parafii ustalili, że Parafia posiada roszczenia wobec Skarbu Państwa na około 8 ha gruntów zamiennych, istnienie możliwość przekazania kościelnej osobie prawnej działki numer (...) o pow. 0,1120 ha położonej w obrębie N., a przedstawiciel Parafii akceptuje tę propozycję.

Na posiedzeniu Komisji (...) w dniu 12 maja 2000 r. przedstawiciel Parafii wyraził zgodę na przyznanie dwóch działek o numerach (...) i zawarcie ugody w tym zakresie oświadczając, że nie wyczerpie ona roszczeń Parafii zgłoszonych w postępowaniu regulacyjnym, a oprócz działki w N. pozostanie do przyznania około 10 ha gruntów. W dniu 12 maja 2000 r. została zawarta przed Komisją (...) ugoda, na mocy której przyznano z dniem 12 maja 2000 r. Parafii (...) p.w. Św. M. w K. własność nieruchomości zamiennych położonych w obrębie M., oznaczonych jako działki ewidencyjne: nr (...) o pow. 0,7043 ha z karty mapy (...) o pow. 1,7067 ha z karty mapy (...), dla których Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi kw M. k. 49, tom II. W § 3 ugody zastrzeżono, że ugoda nie wyczerpuje w całości roszczeń Parafii zgłoszonych w postępowaniu regulacyjnym.

W dalszym toku postępowania przed Komisją (...) uczestnicy prowadzili negocjacje w celu zaspokojenia całości roszczeń Parafii. Nie osiągnięto jednak porozumienia. W 2007 r. (...) proponowała aby rozliczenie wzajemnych roszczeń nastąpiło poprzez porównanie operatów szacunkowych tj. operatu nieruchomości wydanych z zasobu (...) i operatu szacunkowego nieruchomości historycznych Parafii, co da podstawę do określenia ostatecznej

wartości nieruchomości pozostaje do zaspokojenia i tym samym umożliwi wytypowanie odpowiedniej nieruchomości zamiennej. Na posiedzeniu Komisji w dniu 2 marca 2007 r. przedstawiciel Parafii poparł wniosek (...). Na rozprawie w dniu 30 listopada 2007 r. Komisja postanowiła wezwać Parafię do sporządzenia operatu szacunkowego określającego wartość niezwróconych nieruchomości objętych wnioskiem według stanu nieruchomości z dnia utraty prawa własności a cen i przeznaczenia na dzień sporządzenia operatu oraz operatu określającego wartość nieruchomości zamiennych przyznanych wnioskodawcy w toku postępowania regulacyjnego.

Na rozprawie w dniu 18 lipca 2008 r. pełnomocnik Parafii odnosząc się do propozycji przyznania nieruchomości zamiennych, tj. działek (...), położonych w Ś., o łącznej powierzchni 0,4246 ha oświadczył, że przyznanie tych nieruchomości wyczerpałoby roszczenia wnioskodawcy. W 2009 r. Starosta Powiatowy w Ś. w imieniu Skarbu Państwa i przedstawiciel Parafii podpisali projekt ugody, w którym Skarb Państwa zobowiązał się przekazać na rzecz Parafii działki numer (...), położone w Ś., o łącznej powierzchni 0,4246 ha z kw nr (...) na całkowite zaspokojenie roszczeń Parafii będących przedmiotem postępowania przed Komisją (...)w W. pod sygn. (...) (...) Do zawarcia ugody przed Komisją (...)nie doszło albowiem Wojewoda (...) odmówił wyrażenia zgody na przekazanie Parafii działek nr (...).

Zawiadomieniem z dnia 28 lutego 2011 r. Komisja (...) poinformowała powódkę o nierozpatrzeniu wniosku.

Decyzją z dnia 25 stycznia 1994 r. (SO-IV. (...)) Wojewoda L. na podstawie art. 60 ust. 1 pkt 5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej, po rozpatrzeniu wniosku powódki, stwierdził, że nieruchomość, położona w K., obejmująca działkę numer (...), o pow. 0,7564 ha, stanowiąca cmentarz grzebalny, zapisana w kw K., tom 30, wykaz L 827 w Sądzie Rejonowym w Gostyniu, z dniem 23 maja 1989 r. przeszła z mocy prawa na własność Parafii (...) p.w. Św. M. w K..

Decyzją z dnia 15 marca 2005 r. (SO-II.(...) Wojewoda (...) na podstawie art. 60 ust. 1 pkt 5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej, po rozpatrzeniu wniosku powódki, orzekł, że nieruchomość obejmująca działkę numer (...), arkusz mapy (...), o pow. 0,0382 ha – teren przykościelny i działkę nr (...), arkusz mapy 4, o pow. 0,1242 ha – zabudowana obiektem sakralnym, położona w K., zapisana w kw K., karta 30, tom 827 w Sądzie Rejonowym w Gostyniu jako własność Skarbu Państwa wraz ze znajdującym się na niej obiektem sakralnym (kościółem filialnym p.w. (...) z dniem 23 maja 1989 r. przeszła z mocy prawa na własność Parafii (...)p.w. Św. M. w K..

Decyzją z dnia 15 marca 2005 r. (SO-II.(...) Wojewoda (...) na podstawie art. 60 ust. 1 pkt 5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej, po rozpatrzeniu wniosku powódki, orzekł, że nieruchomość, położona w K., o łącznej powierzchni 7,4001 ha, zapisana w Sądzie Rejonowym w Gostyniu w kw nr (...) (...), (...), (...), obejmująca działki: numer (...), arkusz mapy (...), o pow. 0,2047 ha, numer (...), arkusz mapy (...), o pow. 0,0123 ha, numer (...), arkusz mapy (...), o pow. 1,0995 ha, numer (...), arkusz mapy (...), o pow. 0,1504 ha, numer (...), arkusz mapy(...), o pow. 0,1262 ha, numer (...), arkusz mapy (...) o pow. 0,3557 ha, numer (...), arkusz mapy (...)o pow. 0,1738 ha, numer (...), arkusz mapy 2, o pow. 0,6301 ha, numer (...), arkusz mapy (...), o pow. 0,1071 ha, numer (...), arkusz mapy (...)o pow. 2,2603 ha i numer (...) arkusz mapy(...) o pow. 0,0086 ha, z dniem 23 maja 1989 r. przeszła z mocy prawa na własność Parafii (...)p.w. Św. M. w K..

Decyzją z dnia 15 marca 2005 r.(...) Wojewoda (...) na podstawie art. 60 ust. 1 pkt 5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła (...)w Rzeczypospolitej Polskiej, po rozpatrzeniu wniosku powódki, orzekł, że nieruchomość obejmująca działkę numer (...), arkusz mapy (...) o pow. 0,0553 ha, zapisana w kw nr (...) w Sądzie Rejonowym w Gostyniu jako własność Skarbu Państwa, zabudowana częścią obiektu sakralnego (kościół filialny p.w. (...) z dniem 23 maja 1989 r. przeszła z mocy prawa na własność Parafii(...) p.w. Św. M. w K..

Działki wskazane w w/w decyzjach Wojewody (...) i L. nie wchodziły w skład nieruchomości przejętych protokołem przejęcia z dnia 21 kwietnia 1951 r.

Przed przejęciem gruntów protokołem przejęcia z dnia 21 kwietnia 1951 r. powódka była właścicielką nieruchomości położonych w K., Ż. i S., dla których Sąd Rejonowy w Gostyniu prowadził księgi wieczyste pod oznaczeniem K., tom 22, karta 616 i K., tom 28, karta 748, później oznaczone jako kw nr (...) i (...) Sądu Rejonowego w Gostyniu.

Ostatecznie faktycznie przejęte zostały na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości o powierzchni 165,2922 ha tj. 158,1252 ha odłączone z kw nr (...) do kw nr (...) i 7,1670 ha odłączone z kw nr (...) do kw nr (...). W latach 1948-1949 zostały odłączone od innych ksiąg wieczystych parcele katastralne o pow. 9,9731 ha na innych podstawach niż przejęcie w oparciu o ustawę o dobrach martwej ręki.

Przekształcenia własnościowe i geodezyjne działek oraz zmiany numeracji parcel na działki gruntów z dawnej księgi wieczystej księgi wieczystej K., później kw nr (...) i (...), stanowiących przed przejęciem własność powódki, spowodowały, że:

Z kw nr (...) dawna parcela o numerze (...) o pow. 49,1475 ha, to obecnie działki o numerach:

(...) o pow. 0,400 ha, stanowiąca własność T. M.,

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność A. i W. M. (1),

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność B. i A. Z.,

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność J. P. (1),

(...) o pow. 1,310 ha, stanowiąca własność J. M. (1),

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność M. i S. K.,

(...), o pow. 1,310 ha, stanowiąca własność C. i G. J.,

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność D. i M. P. (1),

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność J. M. (2),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli(...)) i z części parceli (...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność G. G. (1),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...), o pow. 1,310 ha, stanowiąca własność A. K. (1),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli(...)) i z części parceli(...) o pow. 0,2093 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) z części parceli (...) o pow. 1,0900 ha, stanowiąca własność K. i I. P.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...), o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność J. P. (2),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli(...) o pow. 1,310 ha, stanowiąca własność L. K.,

(...) o pow. 1,000 ha, stanowiąca własność E. i H. B. (1),

(...), o pow. 0,8500 ha, stanowiąca własność A. K. (1),

(...), o pow. 0,7500 ha, stanowiąca własność H. K. i P. J.,

(...), o pow. 0,5300 ha, stanowiąca własność B. i A. Z.,

(...), o pow. 0,7900 ha, stanowiąca własność A. Z.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli(...)) i z części parceli (...), o pow. 0,4100 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) o pow. 0,8300 ha, stanowiąca własność J. i K. Ł.,

(...) o pow. 0,5100 ha, stanowiąca własność J. i K. Ł.,

(...), o pow. 1,3200 ha, stanowiąca własność J. S. (1),
(...) o pow. 1,3100 ha, stanowiąca własność W. i G. K.,
(...) o pow. 1,3100 ha, stanowiąca własność T. M.,
(...) o pow. 1,330 ha, stanowiąca własność J. i K. Ł.,
(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...) o pow. 0,3700 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
(...) o pow. 2,5600 ha, stanowiąca własność F. K.,
(...) o pow. 1,3200 ha, stanowiąca własność M. D. (1),
(...) o pow. 0,3100 ha, stanowiąca własność J. i K. Ł.,
(...), o pow. 0,2900 ha, stanowiąca własność W. i G. K.,
(...), o pow. 1,3011 ha, stanowiąca własność J. W. M. (2),
(...), o pow. 1,3046 ha, stanowiąca własność A. i W. C.,
(...), o pow. 1,3002 ha, stanowiąca własność S. J. (1),
(...) o pow. 1,3036 ha, stanowiąca własność D. i Z. U.,
(...), o pow. 1,3029 ha, stanowiąca własność W. M. (3),
(...) o pow. 1,3127 ha, stanowiąca własność M. i S. P.,
(...) o pow. 0,5096 ha, stanowiąca własność H. P. (1),
(...) o pow. 0,700 ha, stanowiąca własność G. Ś.,
(...) o pow. 1,3010 ha, stanowiąca własność M. P. (2),
(...) o pow. 1,3010 ha, stanowiąca własność M. i V. Ł.,
(...), o pow. 0,4290 ha, stanowiąca własność L. i A. K. (2),
(...), o pow. 0,8146 ha, stanowiąca własność T. N.,
(...) o pow. 1,2614 ha, stanowiąca własność K. i M. W. (1),
(...) o pow. 1,2614 ha, stanowiąca własność S. W.,
(...) o pow. 1,2018 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
(...), o pow. 1,2940 ha, stanowiąca własność Parafii (...) p.w. Św. M. w K.,
(...), o pow. 1,3380 ha, stanowiąca własność Parafii (...) p.w. Św. M. w K.,
dawna parcela o numerze (...) o pow. 19,5207 ha, to obecnie działki o numerach:
1) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...) o pow.
1,300 ha, stanowiąca własność G. G. (1),

- 2) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli(...)) i z części parceli (...), o pow. 0,7900 ha, stanowiąca własność D. G.,
- 3) (...)cz. (działka pochodzi z części parceli(...)) i z części parceli (...), o pow. 0,6200 ha, stanowiąca własność L. i M. A. (1),
- 4) (...)o pow. 2,6000 ha, stanowiąca własność M. M. (4),
- 5) (...), o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność E. i Ł. M.,
- 6)(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...), o pow. 1,3100 ha, stanowiąca własność A. K. (1),
- 7) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...)), o pow. 0,2093 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- 8) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli(...)) i z części parceli (...), o pow. 1,0900 ha, stanowiąca własność K. i I. P.,
- 9)(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...))i z części parceli (...), o pow. 10300 ha, stanowiąca własność J. P. (2),
- 10) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność L. K.,
- dawna parcela o numerze (...)o pow. 1,7087 ha, to obecnie działki o numerach:
- (...) o pow. 0,3000 ha, stanowiąca własność H. G.,
- (...)o pow. 0,8200 ha, stanowiąca własność R. D.,
- (...), o pow. 0,3800 ha, stanowiąca własność M. i S. K.,
- (...), o pow. 0,0400 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- (...) o pow. 0,0100 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa, w trwałym zarządzie(...) Zarządu (...)i (...),
- (...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...))i z części parceli (...), o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność L. K.,
- (...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...))i z części parceli (...), o pow. 0,6200 ha, stanowiąca własność L. i M. A. (1),
- (...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...), o pow. 0,4100 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- dawna parcela o numerze (...), o pow. 1,1050 ha, to obecnie działka o numerze (...)

(działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow. 6,3700 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

dawna parcela o numerze (...) o pow. 1,9330 ha, to obecnie działka o numerze (...)

(działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow. 6,3700 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

dawna parcela o numerze (...) o pow. 5,8060 ha, to obecnie działki o numerach:

1) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow.

2) 0,5700 ha, stanowiąca własność D. G.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...), z części parceli (...)) i z części parceli

7), o pow. 0,2800 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow. 0,6900

ha, stanowiąca własność L. K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)) o pow. 1,0200

ha, stanowiąca własność L. K.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow. 0,4900

ha, stanowiąca własność L. K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) z części parceli (...) i z części parceli

7), o pow. 0,2800 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow. 6,3700 ha,

stanowiąca własność J. i C. A.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)) o pow. 2,4800

ha, stanowiąca własność D. G.,

dawna parcela o numerze (...) o pow. 11,6460 ha, to obecnie działki o numerach:

1) (...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli(...)), o pow.

2) 0,5700 ha, stanowiąca własność D. G.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) z części parceli (...) i z części parceli

7), o pow. 0,2800 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)), o pow. 0,6900

ha, stanowiąca własność L. K.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...), o pow. 1,0200 ha, stanowiąca własność L. K.,

5)(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...) o pow. 0,4900 ha, stanowiąca własność L. K.,

(...), o pow. 0,3200 ha, stanowiąca własność J. B. (1),

(...) o pow. 0,0900 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...)o pow. 2,1900 ha, stanowiąca własność D. G.,

(...)o pow. 1,2600 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...) o pow. 0,6500 ha, stanowiąca własność I. S.,

11) 331 cz. (działka pochodzi z części parceli(...)i z części parceli 7), o pow. 0,6100 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli(...)i z części parceli(...)), o pow. 1,2800 ha, stanowiąca własność B. i K. P.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...), z części parceli (...), z części parceli (...) z części parceli (...) o pow. 0,7900 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)i z części parceli (...), o pow. 2,4800 ha, stanowiąca własność D. G.,

(...) o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność H. Ś.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli(...)), o pow. 2,5400 ha, stanowiąca własność Z. G.,

(...) cz., o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność S. i I. G.,

dawna parcela o numerze (...) o pow. 0,0890 ha + 27,0820 ha, to obecnie działki o numerach:

1) (...). (działka pochodzi z części parceli (...)i z części parceli (...), o pow.

2) 0,5700 ha, stanowiąca własność D. G.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...), z części parceli (...) i z części parceli 7), o pow. 0,2800 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...)i z części parceli (...), o pow. 0,6500 ha, stanowiąca własność I. S.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...), o pow. 0,6100 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

(...)cz. (działka pochodzi z części parceli (...)) i z części parceli (...), o pow. 1,2800 ha, stanowiąca własność B. i K. P.,

(...) o pow. 0,7900 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

dawna parcela o numerze (...), o pow. 27,0820 ha, to obecnie działki o numerach:

(...) o pow. 0,4700 ha, stanowiąca własność J. B. (1),

(...) o pow. 1,2400 ha, stanowiąca własność L. i J. B. (1),

(...) o pow. 1,2400 ha, stanowiąca własność T. G.,

(...) o pow. 1,2300 ha, stanowiąca własność M. Ł. (1),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli(...))i z części parceli 304/8), o pow. 0,3600 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...), o pow. 1,2200 ha, stanowiąca własność E. S.,

(...), o pow. 1,2200 ha, stanowiąca własność J. B. (2), F. F. i M. S. (1),

(...), o pow. 1,2800 ha, stanowiąca własność M. Ł. (1),

(...), o pow. 1,2900 ha, stanowiąca własność S. i I. G.,

(...), o pow. 1,2900 ha, stanowiąca własność V. i M. Ł. (1),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...))o pow. 0,7900 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...))i z części parceli (...) o pow. 2,5400 ha, stanowiąca własność Z. G.,

(...), o pow. 1,300 ha, stanowiąca własność S. i I. G.,

(...)o pow. 1,290 ha, stanowiąca własność G. P.,

(...)o pow. 1,2900 ha, stanowiąca własność M. Ł. (1),

(...) o pow. 2,5670 ha, stanowiąca własność L. i M. A. (1),

(...) o pow. 1,3200 ha, stanowiąca własność E. S.,

(...) o pow. 1,2200 ha, stanowiąca własność M. Ł. (1),

(...) o pow. 1,3900 ha, stanowiąca własność J. N.,

(...), o pow. 1,2200 ha, stanowiąca własność V. i M. Ł. (1),

(...) o pow. 1,3200 ha, stanowiąca własność D. i P. S. (1),

dawna parcela o numerze (...), o pow. 5,4151 ha, to obecnie działki o numerach:

1) (...) (działka pochodzi z części parceli (...) i z części parceli (...)) o pow. 0,3600

2) ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) o pow. 0,0459 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) o pow. 0,9700 ha, stanowiąca własność S. T.,

(...) o pow. 0,2200 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) o pow. 1,1500 ha, stanowiąca własność G. P.,

(...) o pow. 0,4000 ha, stanowiąca własność M. A. (2),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...), o pow. 0,6400 ha,

stanowiąca własność J. B. (1),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...), z części parceli (...) i z części parceli

7). o pow. 0,7900 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

(...) o pow. 1,3100 ha, stanowiąca własność T. G.,

(...) o pow. 1,1200 ha, stanowiąca własność A. S. (1), D.

S., J. S. (2) i P. S. (2),

dawna parcela o numerze (...), o pow. 0,8982 ha, to obecnie działki o numerach:

(...), o pow. 0,1400 ha, stanowiąca własność G. P.,

(...) o pow. 0,3100 ha, stanowiąca własność M. A. (2),

(...) cz. (działka pochodzi z części parceli (...) i (...), o pow. 0,6400 ha,

stanowiąca własność J. B. (1),

dawna parcela o numerze (...) o pow. 0,3720 ha, to obecnie działka o numerze (...), o

pow. 0,2200 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

dawna parcela o numerze (...) o pow. 0,8982 ha, to obecnie działki o numerach:

1) (...) (działka pochodzi z części parceli (...), o pow. 1,1900 ha, stanowiąca

2) własność H. i U. K.,

(...) o pow. 1,2100 ha, stanowiąca własność M. B. (1),

(...) o pow. 2,5000 ha, stanowiąca własność A. i J. K. (1),

(...) o pow. 1,2800 ha, stanowiąca własność E. B., H. B. (2) i M.

B.,

(...) o pow. 1,2900 ha, stanowiąca własność A. S. (1), D.

S., J. S. (2) i P. S. (2),

(...) o pow. 1,2900 ha, stanowiąca własność J. B. (1),

(...) o pow. 0,5800 ha, stanowiąca własność G. P.,

(...) o pow. 0,6600 ha, stanowiąca własność J. i C. A.,

(...) o pow. 1,2600 ha, stanowiąca własność R. G. i Z.

G.,

(...), o pow. 1,2700 ha, stanowiąca własność M. K. (1),

(...) o pow. 1,2700 ha, stanowiąca własność E. J.,

(...), o pow. 1,2800 ha, stanowiąca własność E. i M. Ł. (2),

(...) o pow. 1,2700 ha, stanowiąca własność M. K. (1),

(...) o pow. 1,2500 ha, stanowiąca własność R. G.,

(...) o pow. 0,6663 ha, stanowiąca własność E. i S. J. (2),

(...), o pow. 0,9044 ha, stanowiąca własność A. S. (2),

(...) o pow. 0,9048 ha, stanowiąca własność D. i P. N.,

dawna parcela o numerze (...), o pow. 2,7465 ha, to obecnie działki o numerach:

1) (...), o pow. 0,0628 ha, stanowiąca własność B. i J. S. (3),

2) (...), o pow. 0,0207 ha, stanowiąca własność Województwa (...),

3) (...), o pow. 0,0516 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

4) (...), o pow. 0,0200 ha, stanowiąca własność Województwa (...),

5) (...), o pow. 0,0479 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

6) (...), o pow. 0,0196 ha, stanowiąca własność Województwa (...),

7) (...), o pow. 0,0484 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

8) (...), o pow. 0,2140 ha, stanowiąca własność Województwa (...),

9) (...), o pow. 0,0476 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

10) (...), o pow. 0,0240 ha, stanowiąca własność Województwa (...),

11) (...), o pow. 0,0412 ha, stanowiąca własność R. K.,

- 12) (...), o pow. 0,0662 ha, stanowiąca własność Z. D.,
- 13) (...), o pow. 0,0697 ha, stanowiąca własność J. i E. A.,
- 14) (...), o pow. 0,0746 ha, stanowiąca własność Z. W.,
- 15) (...), o pow. 0,0774 ha, stanowiąca własność R. K.,
- 16) (...), o pow. 0,2510 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- 17) (...), o pow. 0,0678 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,
- 18) (...), o pow. 0,0134 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- 19) (...), o pow. 0,0282 ha, stanowiąca własność Z. i A. Ł.,
- 20) (...), o pow. 0,0457 ha, stanowiąca własność P. A.,
- 21) (...), o pow. 0,0567 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- 22) (...), o pow. 0,0377 ha, stanowiąca własność Ł. i M. K. (2),
- 23) (...), o pow. 0,0409 ha, stanowiąca własność K. M.,
- 24) 1310, o pow. 0,0377 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
- 25) (...), o pow. 0,0392 ha, stanowiąca własność Z. i J. Ł.,
- 26) (...), o pow. 0,0622 ha, stanowiąca własność L. W.,
- 27) (...), o pow. 0,0630 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,
- 28) (...), o pow. 0,0052 ha, stanowiąca własność L. W.,
- 29) (...), o pow. 0,0655 ha, stanowiąca własność Gminy K., w użytkowaniu wieczystym J. Ś.,
- 30) (...), o pow. 0,0287 ha, stanowiąca własność H. P. (2),
- 31) (...), o pow. 0,0990 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,
- 32) (...), o pow. 0,0381 ha, stanowiąca własność H. P. (2),
- 33) (...), o pow. 0,0106 ha, stanowiąca własność M. S. (2) i E.
S.,
- 34) (...), o pow. 0,0560 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,
- 35) (...), o pow. 0,0523 ha, stanowiąca własność M. S. (2) i E.
S.,
- 36) (...), o pow. 0,0512 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,
- 37) (...), o pow. 0,0695 ha, stanowiąca własność Gminy K., w użytkowaniu

wieczystym H. i Z. K.,

38) (...), o pow. 0,0472 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,

39) (...), o pow. 0,1349 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

40) (...), o pow. 0,0065 ha, stanowiąca własność Skarbu Państwa,

41) (...), o pow. 0,0023 ha, stanowiąca własność F. K.,

42) (...), o pow. 0,0358 ha, stanowiąca własność H. i T. K.,

43) (...), o pow. 0,0065 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

44) (...), o pow. 0,0452 ha, stanowiąca własność Gminy K., w użytkowaniu

wieczystym J. K. (2),

45) (...), o pow. 0,0067 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

46) (...), o pow. 0,0516 ha, stanowiąca własność A. K., P. K. i

W. K.,

47) (...), o pow. 0,0070 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

48) (...), o pow. 0,0200 ha, stanowiąca własność I. J.,

49) (...), o pow. 0,0131 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

50) (...), o pow. 0,0706 ha, stanowiąca własność B. i M. P. (3),

51) (...), o pow. 0,0461 ha, stanowiąca własność I. J.,

52) (...), o pow. 0,0052 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

53) (...), o pow. 0,0619 ha, stanowiąca własność E. i Z. R.,

54) (...), o pow. 0,0063 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

55) (...), o pow. 0,0973 ha, stanowiąca własność M. W. (2),

56) (...), o pow. 0,0253 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

57) (...), o pow. 0,0060 ha, stanowiąca własność E. i Z. R.,

58) (...), o pow. 0,0038 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

59) (...), o pow. 0,0366 ha, stanowiąca własność M. D. (2),

60) (...), o pow. 0,0340 ha, stanowiąca własność H. A.,

dawna parcela o numerze (...), o pow. 10,0440 ha, obręb Ż., to obecnie działki o numerach:

(...) o pow. 0,4900 ha, stanowiąca własność A. S. (3),

(...) o pow. 0,2400 ha, stanowiąca własność D. i M. P. (1),

(...), o pow. 2,4000 ha, stanowiąca własność F. K.,
(...) o pow. 2,5000 ha, stanowiąca własność J. i K. Ł.,
(...) o pow. 0,2500 ha, stanowiąca własność F. K.,
(...) o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność J. N.,
(...) o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność D. i W. W. (2),
(...) o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność A. Z.,
(...) o pow. 0,2500 ha, stanowiąca własność S. W.,
(...), o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność K. S.,
(...) o pow. 0,2200 ha, stanowiąca własność P. G.,
(...), o pow. 0,2400 ha, stanowiąca własność B. i A. Z.,
(...) o pow. 0,2600 ha, stanowiąca własność R. i A. C.,
(...), o pow. 0,2600 ha, stanowiąca własność F. K.,
(...) o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność J. J. (2),
(...) o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność A. i W. M. (1),
(...) o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność D. i M. P. (1),
(...) o pow. 0,2800 ha, stanowiąca własność M. J.,
(...), o pow. 0,2100 ha, stanowiąca własność J. N.,
(...) o pow. 0,2500 ha, stanowiąca własność J. P. (1),
(...) o pow. 0,2500 ha, stanowiąca własność W. W. (3),
(...) o pow. 0,2400 ha, stanowiąca własność A. G.,
(...), o pow. 0,2000 ha, stanowiąca własność K. i H. S. (1),
(...) o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność K. i M. D. (3),
(...), o pow. 0,2500 ha, stanowiąca własność M. i S. K.,
(...) o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność K. i P. S. (3),
(...) o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność K. i P. S. (3),
(...), o pow. 0,2300 ha, stanowiąca własność B. i A. Z.,
(...), o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność W. i G. K.,
(...) o pow. 0,2500 ha, stanowiąca własność H. S. (2),
(...) o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność K. i P. P. (2),

(...) o pow. 0,2700 ha, stanowiąca własność R. D.,
(...) o pow. 0,2600 ha, stanowiąca własność G. G. (1),
(...) o pow. 0,2600 ha, stanowiąca własność B. i D. A.,
(...) o pow. 0,2400 ha, stanowiąca własność K. i M. D. (3),
(...), o pow. 0,2400 ha, stanowiąca własność K. C. i J. S. (4),
(...), o pow. 0,2600 ha, stanowiąca własność J. i M. B. (2),
(...) o pow. 0,4800 ha, stanowiąca własność T. M.,
(...) o pow. 0,1700 ha, stanowiąca własność Gminy K.,

Z kw nr (...) dawna parcela o numerze (...), o pow. 7,1670 ha, obręb Ż., to obecnie działki o numerach:

(...) o pow. 1,3000 ha, stanowiąca własność D. i M. P. (1),
(...), o pow. 1,1600 ha, stanowiąca własność T. M.,
(...) o pow. 0,6000 ha, stanowiąca własność W. i G. K.,
(...) o pow. 1,4900 ha, stanowiąca własność B. i D. A.,
(...), o pow. 0,0382 ha, stanowiąca własność Województwa (...),
(...) o pow. 2,5118 ha, stanowiąca własność J. i K. Ł.,
(...) cz., o pow. 0,4100 ha, stanowiąca własność Gminy K.,
(...) cz., o pow. 3700 ha, stanowiąca własność Gminy K..

Działki o numerach (...) z dawnej parceli(...) zostały przejęte na Skarb Państwa na podstawie ustawy o dobrach martwej ręki i odłączone do kw, odpowiednio nr (...) i (...) oraz (...) i (...). Na podstawie decyzji Powiatowej (...) w G. działki te zostały przekazane na własność rolnikom indywidualnym. Następnie na podstawie umów zamiany z dnia 26 czerwca 1997 r. właścicielem działek stała się Gmina K., która umową sprzedaży z dnia 22 października 1997 r. zbyła działki nr (...) na rzecz powódki. Wartość działek (...) – według ich stanu na dzień utraty praw przez powódkę (21 kwietnia (...)) a cen i przeznaczenia nieruchomości z chwili obecnej wynosi 390.062 zł.

W toku postępowania regulacyjnego przed Komisją (...) przyznano powódce na mocy ugody z dnia 5 lutego 1999 r. własność nieruchomości zamiennych o wartości 4.268.104 zł, a na mocy ugody z dnia 12 maja 2000 r. własność nieruchomości zamiennych o wartości 1.338.587 zł. Wartość gruntów przejętych od powódki na rzecz Skarbu Państwa na podstawie ustawy o dobrach martwej ręki wynosi 13.142.516 zł.

Aktualnie przeznaczenie i zagospodarowanie gruntów niestanowiących własności pozwanych bądź osób trzecich ani nieobciążonych prawem użytkowania wieczystego lub trwałego zarządu przedstawia się następująco.

Działki o numerach (...) o pow. 0,2800 ha, 380 o pow. 0,2800 ha, 327 o pow. 0,0900 ha, 339 o pow. 0,3600 ha, 345 o pow. 0,0459 ha, 347 o pow. 0,2200 ha i 356 o pow. 0,2200 ha, których właścicielem jest obecnie Gmina K., stanowią tereny dróg polnych zlokalizowanych na terenach produkcji rolnej oraz częściowo stanowią tereny rowów melioracyjnych na tych obszarach. Dla tego obszaru nie ma planu zagospodarowania przestrzennego. W studium jest ujęty jako tereny gospodarki rolnej.

Działka numer (...), o pow. 1,2018 ha, dla której prowadzona jest obecnie KW nr (...), a której właścicielem jest Gmina K., stanowi teren produkcji rolnej. Działka w m.p.z.p. Gminy K. przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową, ale nie została dotychczas zabudowana ze względu na pobudowane na niej urządzenia służące do doprowadzania gazu i energii elektrycznej.

Działka numer (...), o pow. 0,2093 ha, dla której prowadzona jest obecnie KW nr (...), a której właścicielem jest Gmina K., stanowi teren produkcji rolnej. Działka nr (...) stanowi wąski pasek użytku rolnego w obrębie wsi Ż..

Działki o numerach (...) o pow. 0,4100 ha, 691 o pow. 0,3700 ha, 658 o pow. 0,0400 ha, 660 o pow. 0,0500 ha, 655 o pow. 0,0400 ha i 656 o pow. 0,0100 ha, których właścicielem jest obecnie Gmina K., stanowią tereny dróg polnych zlokalizowanych na terenach produkcji rolnej. Dla tego obszaru nie ma planu zagospodarowania przestrzennego. W studium jest ujęty jako tereny gospodarki rolnej.

Działki o numerach: (...) o pow. 0,0516 ha, (...) o pow. 0,0479 ha, (...) o pow. 0,0484 ha, (...) o pow. 0,0476 ha, (...) o pow. 0,2510 ha, (...) o pow. 0,0134 ha, (...) o pow. 0,0567 ha, 1310 o pow. 0,0377 ha, (...) o pow. 0,1349 ha, (...) o pow. 0,0065 ha, (...) o pow. 0,0067 ha, (...) o pow. 0,0070 ha, (...) o pow. 0,0131 ha, (...) o pow. 0,0052 ha, (...) o pow. 0,0063 ha, (...) o pow. 0,0253 ha i (...) o pow. 0,0038 ha - stanowiące własność Gminy K. oraz działki o numerach: (...) o pow. 0,0678 ha, (...) o pow. 0,0630 ha, (...) o pow. 0,0990 ha, (...) o pow. 0,0560 ha, (...) o pow. 0,0512 ha, (...) o pow. 0,0472 ha i (...) o pow. 0,0065 ha - stanowiące własność Skarbu Państwa, to w większości tereny dróg osiedla mieszkaniowego domów jednorodzinnych. Część działek jest zagospodarowana przez osoby prywatne jako tereny ogródków przydomowych. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego działki o numerach (...) oznaczone są symbolem (...) (tereny dróg dojazdowych), działki o numerach (...) symbolem (...) (tereny zabudowy mieszkaniowej rodzinnej), działka o numerze (...) symbolem (...) (tereny wód powierzchniowych), działka o numerze (...) symbolem (...) (tereny rolnicze) i działki o numerach (...) symbolem (...) (tereny zieleni urządzonej). Działki nr (...) stanowią pas zieleni biegnący wzdłuż drogi wojewódzkiej nr (...) na odcinku stanowiącym obwodnicę miasta K., bez dostępu do drogi publicznej. Działka nr (...) jakkolwiek w m.p.z.p. Gminy K. przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową, nie została dotychczas zabudowana ze względu na pobudowane na niej urządzenia służące do doprowadzania gazu i energii elektrycznej.

Działka o numerze (...), o pow. 0,1700 ha, stanowiąca własność Gminy K., to teren drogi polnej zlokalizowanej na obszarze łąk. Dla tego obszaru nie ma planu zagospodarowania przestrzennego. W studium jest ujęty jako tereny gospodarki rolnej.

Działki (...) o pow. 0,0207 ha, (...) o pow. 0,0200 ha, (...) o pow. 0,0196 ha, (...) o pow. 0,2140 ha i (...) o pow. 0,0240 ha, stanowiące własność Województwa (...), w ewidencji gruntów oznaczone są jako drogi.

Pozwana (...) (obecnie (...)) nie dysponuje nieruchomościami zamiennymi w zamian za grunty utracone przez powódkę. Zaproponowana przez Skarb Państwa jako zamienna w zamian za grunty utracone przez powódkę nieruchomość obejmująca działkę oznaczoną geodezyjnie numerem (...), o pow. 0,923 ha, położoną w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gostyniu prowadzi kw nr (...), nie stanowi nieruchomości podobnej w rozumieniu art. 4 pkt 16 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Na zaproponowanym gruncie mieści się obecnie Komisariat (...)w K..

Uznając, że w toku postępowania regulacyjnego przed Komisją (...) przyznano powódce na mocy ugody z dnia 5 lutego 1999 r. własność nieruchomości zamiennych o wartości 4.268.104 zł, a na mocy ugody z dnia 12 maja 2000 r. własność nieruchomości zamiennych o wartości 1.338.587 zł, a wartość gruntów przejętych od powódki na rzecz Skarbu Państwa na podstawie ustawy o dobrach martwej ręki wynosi 13.142.516 zł, Sąd Okręgowy ustalił, że różnica na korzyść powódki wynosi 7.535.825 zł. Zważywszy na wcześniej podniesione argumenty, że roszczenie powódki w odniesieniu do działek o numerach (...) wygasło, Sąd Okręgowy od wartości 13.142.516 zł odjął również kwotę 390.062 zł, stanowiącą równowartość działek (...) według ich stanu na dzień utraty praw przez powódkę (21 kwietnia 1951 r.), a cen i przeznaczenia nieruchomości z chwili obecnej. Stąd ostatecznie zasądzeniu tytułem odszkodowania na rzecz

powódki podlegała na podstawie art. 61 ust. 2 pkt 2 u.s.p.k. w związku z 63 ust. 1 pkt 3 u.s.p.k. kwota 7.145.763 zł (13.142.516 zł - 390.062 zł - 4.268.104 zł - 1.338.587 zł).

Apelacje od powyższego wyroku wniósł pozwany „w zakresie w jakim Sąd zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz powódki kwotę 7.145.763,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu wydania wyroku do dnia zapłaty, obciążył pozwany Skarb Państwa kosztami procesu oraz zniósł koszty należne Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)”.

Skarżący podniósł następujące zarzuty odwoławcze:

1) naruszenie art. 61 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej przez ich niewłaściwe zastosowanie „polegające na przyjęciu, że powodowa Parafia jest podmiotem uprawnionym do żądania przeprowadzenia regulacji w sposób określony w art. 63 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy z 1989 r. w sytuacji, gdy z art. 61 ust. 1 ustawy z 1989 r. wynika, że takie uprawnienie przysługuje kościelnej osobie prawnej, której przysługiwało prawo własności upaństwowionych nieruchomości, ewentualnie następcy prawnemu takiej osoby, zaś z ustaleń Sądu poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że właścicielem przedmiotowych nieruchomości był K. (...)p. w. Św. M. w K. oraz probostwo katolickie w K. (...);”

2) naruszenie art. 2 ustawy z 17 maja 1989 r. w zw. z art. 72 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 35 k.c. w zw. z kanonem 123, (...) i (...) Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. (K.P.K.) z 1983 r. przez ich niewłaściwe zastosowanie „polegające na pominięciu tych przepisów w sytuacji, gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że właścicielem spornych nieruchomości w dacie ich przejęcia przez Państwo były kościelne osoby prawne, które utracił podmiotowość prawną i których wszelki majątek przeszedł na nadrzędną kościelną osobę prawną, tj. na diecezję, ewentualnie Konferencję (...)

3) naruszenie art. 59 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 6-9 oraz art. 72 ust. 1 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 2 ustawy w zw. z art. 35 k.c. oraz kanonem 123, (...), (...) (...) z 1983 r. przez ich niewłaściwe zastosowanie „polegające na pominięciu tych przepisów w sytuacji, gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że właścicielem spornych nieruchomości w dacie ich przejęcia przez Państwo były kościelne osoby prawne, tj. Kościół Parafialny p. w. Św. M. w K. oraz beneficjum proboszczowskie przy kościele parafialnym p. w. Św. M. w K., które utracił podmiotowość prawną i których wszelki majątek przeszedł na nadrzędną kościelną osobę prawną, tj. na diecezję, ewentualnie Konferencję (...)

4) naruszenie art. I i art. XVI Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską z dnia 10 lutego 1925 r. w zw. z kanonem(...) i kanonem (...) (...) i (...) § 2 K.P.K. „przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że parafia, kościół parafialny oraz beneficjum proboszczowskie to ten sam podmiot w sytuacji, gdy kanony Kodeksu Prawa kanonicznego obowiązujące na mocy postanowień Konkordatu wyraźnie odróżniały beneficja, w tym beneficja proboszczowskie oraz " kościoły, w tym kościoły parafialne, które były „osobami moralnymi” od parafii, które były tylko jednostkami terytorialnymi nie wyposażonymi w osobowość prawną”;

5) naruszenie art. I i art. XVI Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską z dnia 10 lutego 1925 r. w zw. z kanonem 99 i 216 K.P.K. z 1917 r. przez ich niewłaściwe zastosowanie i „przyjęcie, że na gruncie tych przepisów parafie były wyposażone w osobowość prawną”,

6) naruszenie art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 1 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego (Dz. U. Nr 9, poz. 87 ze zm. - cyt. dalej jako ustawa o dobrach martwej ręki) przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że przedmiotem regulacji mogą być wszelkie nieruchomości przejęte w toku wykonywania ustawy o dobrach martwej ręki, bez ograniczeń obszarowych w sytuacji, w której na podstawie tego przepisu zakresem regulacji objęte są wyłącznie nieruchomości stanowiące gospodarstwo rolne proboszcza, które podlegały wydzieleniu, a które wydzielone nie zostały, o powierzchni do 100 ha;

7) naruszenie art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 1 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1-3 ustawy o dobrach martwej ręki przez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że przedmiotem postępowania regulacyjnego są wszelkie

kościelne nieruchomości ziemskie przejęte w toku wykonywania ustawy o dobrach martwej ręki w sytuacji, gdy w przepisach traktujących o poręczeniu, gospodarstw proboszczom wyraźnie wskazują, że chodzi o gospodarstwa, które stanowią podstawę zaopatrzenia proboszczów, uwzględniając w ten sposób podział majątku kościelnego na terytorium parafii na majątek kościelny stanowiący własność kościoła parafialnego i majątek beneficjalny stanowiący własność beneficjum proboszczowskiego przeznaczony na utrzymanie proboszcza (beneficjanta);

8) naruszenie art. 1 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1-3 w zw. z art. 8 i 9 ust. 1 pkt 1-5 ustawy o dobrach martwej ręki przez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że na podstawie tej ustawy „przejęciu podlegały wszelkie kościelne nieruchomości ziemskie znajdujące się w posiadaniu proboszczów w granicach do 50 ha, a na terenie województw (...), (...) i (...) do 100 ha (...)”;

9) naruszenie art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 130 ust. 1 zd. 2 u.g.n. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zasądzeniu odszkodowania, które zostało ustalone na podstawie wyceny nieruchomości dokonanej z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia nieruchomości w sytuacji, gdy z art. 130 ust. 1 u.g.n. wynika, że wysokość odszkodowania powinna zostać ustalona według stanu i przeznaczenia nieruchomości z daty jej przejęcia przez Państwo,

10) naruszenie § 52 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. Nr 207, poz. 2109 ze zm.) w zw. z art. 159 u.g.n. i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP przez ich niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że w niniejszej sprawie wycena nieruchomości powinna zostać dokonana na podstawie § 52 ust. 2 rozporządzenia, z uwzględnieniem przeznaczenia nieruchomości z dnia ustalenia odszkodowania w sytuacji, gdy przepis ten jako niekonstytucyjny, wydany z przekroczeniem zakresu delegacji, sprzeczny z przepisami aktu hierarchicznie wyższego nie powinien mieć zastosowania w niniejszej sprawie;

11) naruszenie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła (...)w (...) Polskiej przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powodowej Parafii przysługuje roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty zasądzonej tytułem odszkodowania, że pozwany pozostaje w zwłoce od dnia następnego po dniu wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji, w sytuacji gdy art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy z 1989 r. traktujący o przyznaniu odszkodowania ustalonego według przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości nie przyznaje kościelnej osobie prawnej roszczenia o zasądzenie odsetek ustawowych, nadto takie roszczenie nie zostało zgłoszone przez stronę powodową we wniosku inicjującym postępowanie regulacyjne;

12) naruszenie art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. oraz w zw. z art. 61 ust. 1 i art. 63 ust. 1 ustawy z 1989 r. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że od daty wydania wyroku świadczenie w nim określone staje się wymagalne, co uzasadnia zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej daty w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie ma charakter konstytutywny i wszelkie skutki materialnoprawne a w tym tzw. skutek konstytutywny należy wiązać z datą jego uprawomocnienia się a nie wydania orzeczenia.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany Skarb Państwa - Wojewoda (...) wniósł o:

3) zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa, obciążenie powódki w całości poniesionymi w sprawie kosztami sądowymi, którymi Sąd obciążył Skarb Państwa - Wojewodę (...), zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

4) zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej według norm przepisanych.

Pozwany Skarb Państwa wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego koszty postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie nieobciążanie powódki kosztami postępowania na zasadzie art. 102 k.p.c.

Z kolei powódka wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania zawarte w pkt 4 i 5 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 6 lutego 2018 r. domagając się:

1) zmiany tych postanowień „poprzez obciążanie kosztami procesu w całości Skarb Państwa – Wojewody (...) i w związku z tym zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

2) zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz powódki kosztów postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie częściowo, a mianowicie w zakresie terminu płatności odsetek ustawowych za opóźnienie. Na uwzględnienie zasługiwało zażalenie powódki.

Sąd odwoławczy podziela ustalenia faktyczne sądu I instancji i tym samym przyjmuje za własne. Wypada zatem odnieść się do obu środków odwoławczych, poczynając od apelacji.

Zarzuty opisane wyżej w pkt od 1 do 5 sprowadzały się w istocie do zakwestionowania legitymacji czynnej powodowej parafii. Zarzuty te nie były trafne. Podzielić trzeba ustalenia sądu I instancji, że powodowa Parafia p.w. św. M. w K. była wskazywana nieprzerwanie w rocznikach Archidiecezji (...) od 1889 r. Parafia ta posiada osobowość prawną w myśl art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła (...)w Rzeczypospolitej Polskiej. Problematyka dotycząca osobowości prawnej parafii rzymskokatolickim znajdujących się przed I wojną światową na terenie zaboru pruskiego została ostatecznie przesądzona uchwałą Sądu Najwyższego z 12 września 2018 r. (III CZP 14/18) z której wynika jednoznacznie, że „Parafiom Kościoła (...) położonym na terenie zaboru pruskiego, które po pierwszej wojnie światowej znalazły się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje uprawnienie do wystąpienia z roszczeniami przewidzianymi w art. 61 w związku z art. 63 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła (...) w (...) Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 380), dotyczącymi nieruchomości będących wcześniej własnością katolickich gmin kościelnych”. Sąd najwyższy w szerokim uzasadnieniu powyższej uchwały wskazał m. in., że w związku z wejściem w życie kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r. istotnej zmianie uległ ustrój kościelnych osób prawnych działających na poziomie parafii oraz warunki zarządzania należącego do nich majątku. Parafie, które uzyskały osobowość prawną, mogły zarządzać majątkiem służącym ich potrzebom, przejmując w ten sposób funkcje gospodarcze kościelnych osób prawnych działających na poziomie parafii, w tym beneficjów proboszczowskich i kościołów parafialnych. Posiadany przez te kościelne osoby prawne majątek służył parafiom, w których granicach terytorialnych działały te kościelne osoby prawne. W związku z tym oraz treścią kan. 515 § 3 k.p.kan. z 1983 r. wskazano w piśmiennictwie, że parafie z mocy prawa weszły w prawa majątkowe ustępujących osób prawnych, stając się ich następcami prawnymi.

Nie był zasadny zarzut jakoby sąd I instancji naruszył art. 2 ustawy art. 59 ustawy z 1989 r. oraz art. 72 ust. 1 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 2 ustawy w zw. z art. 35 k.c. oraz kanonem 123, (...), (...) K.P.K. z 1983 r. „przez ich niewłaściwe zastosowanie”. Przepisy kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r. nie wymieniły kościołów parafialnych wśród kościelnych osób prawnych. Przewidywały natomiast sukcesywną likwidację beneficjów proboszczowskich w procedurze uregulowanej w kan. (...) i (...). Zgodnie z kan. (...), w krajach, gdzie istnieją jeszcze beneficja w ścisłym znaczeniu, do Konferencji (...) należy odpowiednimi normami, uzgodnionymi ze S. (...)i przez nią zatwierdzonymi, tak określić sposób zarządzania tymi beneficjami, żeby dochody, a nawet, jeśli to możliwe, samo uposażenie beneficjów powoli było przenoszone na instytucję, o której mowa kan. (...) § 1. Kanon ten stanowi, że w poszczególnych diecezjach powinna istnieć specjalna instytucja, gromadząca dobra i ofiary przeznaczone na utrzymanie duchownych, którzy

pełnią służbę dla dobra diecezji, zgodnie z postanowieniem kan. 218, chyba że inaczej temu zaradzono. W ocenie Sądu Najwyższego, art. 72 u.s.p.k.k. potwierdzający posiadanie osobowości prawnej przez istniejące w dniu wejścia w życie tej ustawy osoby prawne, dotyczy osób, o których mowa w przepisach tej ustawy, w tym parafii. Jak trafnie podniósł Sąd Najwyższy w powyższej uchwale, nie można podzielić stanowiska, że zakres czasowy oddziaływania art. 72 u.s.p.k.k. należy wiązać z chwilą wejścia w życie kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r. Parafie pojawiły się w obrocie prawnym zanim uznano ich osobowość prawną na podstawie przepisów Kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r. Wobec tego nie można wiązać udziału parafii w obrocie prawnym z chwilą uznania ich osobowości prawnej na gruncie przepisów prawa kanonicznego. Przy takim założeniu art. 72 u.s.p.k.k. w odniesieniu do parafii tylko w nieznacznym zakresie miałyby charakter porządkujący i w niewielkim zakresie chroniłby interesy osób trzecich, które w okresie poprzedzającym wejście w życie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. weszły w relacje prawne z parafiami, gdyż zakres oddziaływania tego przepisu obejmowałby tylko okres od końca listopada 1983 r. (wejścia w życie kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r.), mimo że ustawa ta nie uznawała osobowości prawnej ani kościołów parafialnych, ani beneficjów proboszczowskich, nie regulowała także procedury ich zniesienia. Nie dotyczył ich art. 59 ustawy, zgodnie z którym w razie zniesienia kościelnej osoby prawnej, jej majątek przechodzi na nadrzędną kościelną osobę prawną, a jeżeli taka osoba nie istnieje lub nie działa w Polsce, majątek ten przechodzi na Konferencję (...) lub Konferencję (...) Użyte w tym przepisie sformułowanie dotyczące „zniesienia kościelnej osoby prawnej” należy odnieść do takiej osoby, która została wymieniona w katalogu kościelnych osób prawnych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Przepis art. 59 u.s.p.k.k. działał na przyszłość, określając konsekwencje zniesienia osób prawnych, o których mowa w przepisach tej ustawy. Unormowanie to nie miało zatem zastosowania do innych kościelnych osób prawnych, w tym beneficjów proboszczowskich oraz kościołów parafialnych działających na podstawie przepisów Kodeksu prawa kanonicznego z 1917 r.

Reasumując, podniesione zarzuty kwestionujące legitymacje czynną powodowej parafii okazały się nietrafne.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia „art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 1 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu (...) (dalej: p.d.m.r.) przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że przedmiotem regulacji mogą być wszelkie nieruchomości przejęte w toku wykonywania ustawy o dobrach martwej ręki, bez ograniczeń obszarowych (...)”. Podzielić należało pogląd sądu I instancji, że na terenie województwa (...) Państwo przejmując na własność nieruchomości związków wyznaniowych, miało obowiązek poręczyć duchownym pełniącym funkcje proboszczów gospodarstwa rolne do 100 ha. Przejęciu miała podlegać jedynie nadwyżka obszaru ponad granice 100 ha. Tymczasem w przedmiotowej sprawie Państwo na podstawie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu (...) przejęło na własność nieruchomość ziemską powodowej parafii w K. o powierzchni 175.2653 ha, pozostawiając proboszczowi około 3,5 ha. Nie wydzielenie powierzchni należącej do parafii uzasadniało zatem roszczenie regulacyjne w całości.

Z analogicznych względów nie był zasadny zarzut „naruszenie art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 1 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1-3 ustawy o dobrach martwej ręki przez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że przedmiotem postępowania regulacyjnego są wszelkie kościelne nieruchomości ziemskie przejęte w toku wykonywania ustawy o dobrach martwej ręki w sytuacji, gdy w/w przepisy traktujące o poręczeniu, gospodarstw proboszczom wyraźnie wskazują, że chodzi o gospodarstwa, które stanowią podstawę zaopatrzenia proboszczów (...)” jak i zarzut naruszenie art. 1 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1-3 w zw. z art. 8 i 9 ust. 1 pkt 1-5 ustawy o dobrach martwej ręki przez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że na podstawie tej ustawy „przejęciu podlegały wszelkie kościelne nieruchomości ziemskie znajdujące się w posiadaniu proboszczów w granicach do 50 ha, a na terenie województw (...), (...) i (...) do 100 ha (...)”. Dodać można, że obszar gospodarstw proboszczów poręczanych przez Państwo, a więc niepodlegających przejęciu, wynikał z art. 4 ust. 2 ustawy o p.d.m.r. Przejęciu podlegała wyłącznie nadwyżka ponad ustawową granicę. Stwierdzenie, że przejęciu podlegała wyłącznie nadwyżka obszaru ponad granicę określoną w art. 4 ust. 2, czyli obszar ponad 50 ha lub ponad 100 ha jeżeli były to grunty położone na terenie województw (...), (...) i (...) (art. 4 ust. 3 ustawy), czyni nietrafnym stanowisko skarżącego, który dowodzi, że ustawa

z 20 marca 1950 r. wyznaczając granicę górną i nie wskazując granicy dolnej poręczanego gospodarstwa rolnego proboszcza, usprawiedliwia wnioskowanie, iż roszczenie z art. 61 ust. 1 pkt 2 u.s.p.k.k. nie powstaje jeżeli kościelna osoba prawna otrzymała (zatrzymała) z tego gospodarstwa chociażby minimalną powierzchnię (por.: wyrok z dnia 2 grudnia 2015 r. Sądu Najwyższego, V CSK 90/15, LEX nr 2007805).

Nie zasługiwał na aprobatę zarzut naruszenia art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy z 1989 r. w zw. z art. 130 ust. 1 zd. 2 u.g.n. „przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zasądzeniu odszkodowania, które zostało ustalone na podstawie wyceny nieruchomości dokonanej z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia nieruchomości w sytuacji, gdy z art. 130 ust. 1 u.g.n. wynika, że wysokość odszkodowania powinna zostać ustalona według stanu i przeznaczenia nieruchomości z daty jej przejścia przez Państwo”. Z treści art. 130 ust. 1 u.g.n. wynika, że „Wysokość odszkodowania ustala się według stanu, przeznaczenia i wartości, wywłaszczonej nieruchomości w dniu wydania decyzji”. Zauważyć marginalnie wypada, że w przedmiotowej sprawie Skarb Państwa przejął nieruchomości pozwanej bez jakiegokolwiek decyzji administracyjnej. Zgodnie z § 52 ust. 1 rozporządzenia RM z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego „Przy określaniu wartości nieruchomości na potrzeby regulacji spraw majątkowych kościelnych osób prawnych i związków wyznaniowych mających uregulowane stosunki z państwem stosuje się odpowiednio przepisy art. 128 ust. 1 i 2 i art. 134 ust. 1 i 2 ustawy”. Z ustępu 2 wynika nadto, że „Przy określaniu wartości nieruchomości dla ustalenia odszkodowania, o którym mowa w ust. 1, stan nieruchomości przyjmuje się z dnia utraty praw własności przez kościelną osobę prawną, a ceny i przeznaczenie nieruchomości - z dnia ustalenia odszkodowania.” Powyższe uregulowanie uwzględnia zatem szczególne roszczenia regulacyjne wynikające z art. 61 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Dodać można, że gdyby powodowa parafia nie utraciła własności nieruchomości, ich przeznaczenie byłoby obecnie takie jakie wynika z aktualnego planu, a ponieważ rzeczywista szkoda jest równa kwocie jaką powódka mogłaby obecnie uzyskać na rynku za nieruchomość, gdyby nie odebrano jej własności tej nieruchomości albo gdyby obecnie zwrócono jej tą nieruchomość, uprawniony jest wniosek, że przy określaniu wartości nieruchomości dla celu ustalenia odszkodowania za nieruchomości kościelnych osób prawnym przejęte na rzecz Państwa przyjmować należy przeznaczenie nieruchomości z daty ustalania odszkodowania.

Z powyższych względów nie mógł odnieść zamierzonego skutku prawnego zarzut naruszenia § 52 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. Nr 207, poz. 2109 ze zm.) w zw. z art. 159 u.g.n. i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP przez ich niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że w niniejszej sprawie wycena nieruchomości powinna zostać dokonana na podstawie § 52 ust. 2 wymienionego już wcześniej rozporządzenia. Sąd odwoławczy nie dopatrył się przekroczenia delegacji ustawowej z art. 159 u.g.n. do wydania § 52 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego.

Dwa ostatnie zarzuty (z pkt 11 i 12 jw.) dotyczyły kwestii odsetek ustawowych za opóźnienie. W szczególności w zarzucie ostatnim (pkt 12) co do naruszenia art. 481 k.c. trafnie autor apelacji akcentował, że „rozstrzygnięcie ma charakter konstytutywny i wszelkie skutki materialnoprawne, a w tym tzw. skutek konstytutywny należy wiązać z datą jego uprawomocnienia się, a nie wydania orzeczenia”. Brak jest podstaw, by przyjąć, że kościelnej osobie prawnej nie przysługuje roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie odszkodowania za wywłączoną nieruchomość z uwagi na to, że roszczenie o odsetki nie zostało wymienione w art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy z 1989 r. i powódka nie dochodziła tego roszczenia w postępowaniu regulacyjnym przed Komisją (...) Podzielić trzeba wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, zgodnie z którym wyrok zasądający odszkodowanie na podstawie art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. na rzecz kościelnej osoby prawnej, ma charakter konstytutywny. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w motywach wyroków z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CSK 207/11 (OSNC-ZD 2012 r., nr 3, poz. 69) i z dnia 14 marca 2018 r., II CSK 295/17 (nie publ.), obowiązek zapłaty odszkodowania zostaje bowiem ukształtowany dopiero w prawomocnym wyroku, ustalającym ostatecznie wysokość odszkodowania i przesądzającym o braku możliwości dokonania regulacji w sposób określony w art. 63 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Świadczenie staje się wymagalne dopiero od dnia prawomocności wyroku, czyli wyroku Sądu drugiej instancji i przed tą datą dłużnik nie popada w opóźnienie. W konsekwencji odsetki ustawowe, zgodnie z art. 481 k.c. przysługują

od dnia następnego po dacie wyroku Sądu drugiej instancji. Nie może stanowić skutecznego argumentu twierdzenie skarżącego, że Komisja (...) nie orzekała o odsetkach ustawowych, skoro postępowanie przed tą Komisją nie toczyło się według zasad kodeksu cywilnego i postępowania cywilnego, a według odrębnych zasad z uwzględnieniem niektórych przepisów postępowania administracyjnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CSK 90/15, nie publ.). Postępowanie wszczęte po zakończeniu bytu Komisji (...) nie stanowi kontynuacji postępowania przed Komisją, a jest postępowaniem nowym i toczy się od początku i z zastosowaniem przepisów kodeksu cywilnego, w tym art. 481 § 1 k.c. (por. wyrok z 23 marca 2018 r. Sądu Najwyższego, II CSK 340/17 oraz wyrok z 14 marca 2018 r., II CSK 295/17).

Z tych zatem względów sąd odwoławczy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 ustalając, że odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonej kwoty bieżą od dnia 15 lutego 2019 r., a więc od dnia następnego po wydaniu wyroku przez sąd odwoławczy. Powództwo o odsetki za okres wcześniejszy podlegało więc oddaleniu.

W pozostałym zakresie apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.).

Co do zażalenia powódki. Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie sądu I instancji, skoro powodowa Parafia domagała się przed Komisją (...) roszczenia o wartości 13.142.516 zł, a ostatecznie sąd zasądził jej kwotę 7.14.763 zł to roszczenia strony powodowej zostały uwzględnione mniej więcej w połowie co uzasadniało na podstawie art. 100 k.p.c. obciążenie kosztami sądowymi stron po połowie (pkt 4 wyroku) oraz wzajemnie zniesienie kosztów postępowania między stronami (pkt 5 wyroku).

Zauważyć jednak trzeba, że toczące się obecnie postępowanie sądowe nie jest kontynuacją postępowania przed Komisją Majątkową, ani nie ma charakteru kontrolnego w stosunku do niego. Jedynymi przesłankami skutecznego wytoczenia powództwa jest to, że postępowanie przed Komisją (...) toczyło się i że nie zostało zakończone. W przedmiotowym postępowaniu sądowym powódka domagała się ostatecznie zasądzenia 7.535.825 zł tytułem odszkodowania i kwota ta stanowiła zarazem wartość przedmiotu sporu sądowego postępowania regulacyjnego. Wobec zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz powódki kwoty 7.145.760 zł można było uznać, że powódka praktycznie wygrała proces w całości. To z kolei determinowało rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (art. 98 k.p.c.).

Z powyższych względów zaistniały podstawy do zmiany rozstrzygnięcia w pkt 4 i 5 zaskarżonego wyroku o kosztach postępowania. Kosztami postępowania na zasadzie art. 98 k.p.c. należało obciążyć pozwanego zasądzając od niego na rzecz powódki kwotę 24.230 zł (pkt 4 zaskarżonego wyroku). Kwota ta obejmuje poniesione przez powódkę koszty postępowania pierwszoinstancyjnego, a mianowicie: 10.000 zł opłata od pozwu, 7.000 zł – zaliczki na biegłego, 30 zł opłata od zażalenia oraz wynagrodzenie pełnomocnika – 7.200 zł. Ponadto należało ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu kwotę 34.339 zł tytułem zwrotu wydatków. Na kwotę tą składały się następujące wydatki, które tymczasowo pokrył Skarb Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu): 31.261,74 zł, 1.330,29 zł i 1.719,34 zł. Koniecznym zatem było dokonanie zmiany zaskarżalnego rozstrzygnięcia w pkt 5 w oparciu o art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c.

W pkt III wyroku sądu odwoławczego zasądzono od pozwanego na rzecz powódki 30.895 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i zażaleniowym (art. 98 k.p.c. i § 2 pkt 9 i § 10 ust. 1 pkt 2 oraz § 10 ust. 2 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Na zasądzoną kwotę składały się koszty wynagrodzenia pełnomocnika powódki będącego radcą prawnym w postępowaniu apelacyjnym (18.750 zł) oraz w postępowaniu zażaleniowym (12.115 zł).

Ryszard Marchwicki Marek Górecki Piotr Górecki

--	--	--